

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

สุนทรียทัศน์ในงานจิตรกรรมแบบเซน

ผู้เขียน

นายอิสระ ตรีปัญญา

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. พิสิฐ โคตรสุโพธิ์

ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. วิโรจน์ อินทนนท์

กรรมการ

อาจารย์ ดร. สมหวัง แก้วสุฟอง

กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสุนทรียทัศน์ในงานจิตรกรรมแบบเซน โดยมีขอบเขตการศึกษาวิจัยใน 3 ประเด็นคือ 1) คุณค่าสุนทรียะ 2) สุนทรียเจตคติ และ 3) ประสบการณ์สุนทรียะ เป็นวิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร ซึ่งใช้ข้อมูลทั้งที่เป็นตำราเอกสารและภาพผลงานจิตรกรรมเซนประกอบการวิเคราะห์

ผลจากการศึกษาพบว่า งานจิตรกรรมแบบเซนมีสุนทรียเจตคติที่จะทำลายความคิดเชิงทวิภาวะ ด้วยการสลایความเป็นผู้กระทำกับสิ่งที่ถูกกระทำ หรือตัวผู้รู้กับสิ่งที่ถูกรู้ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อจะเข้าถึงความว่างจากการปรุงแต่งความคิด และเกิดความรู้สึกที่เรียบง่าย ไร้ตัวตน

ด้านคุณค่าสุนทรียะในงานจิตรกรรมเซนมีลักษณะเป็นอัตวิสัยอันเกิดจากการหยั่งรู้ในเชิงสหัญญาณ ที่ตั้งอยู่บนความเรียบง่าย ไร้การปรุงแต่งทั้งในจิตของผู้สร้างและผลงานที่ปรากฏขึ้นเป็นศิลปะวัตถุ อันเป็นผลมาจากการประสานความจริงและความงาม ภายนอกและภายในให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

และประสบการณ์สุนทรียะในงานจิตรกรรมเซน เป็นประสบการณ์ทางความรู้สึกที่ข้ามพ้นความคิดปรุงแต่งที่ทำให้เกิดมีตัวตนของทั้งผู้สร้าง/ผู้ชม และตัวงานศิลปะที่ถูกสร้าง/ถูกชม เช่น ได้ใช้ประสบการณ์ทางสุนทรียะในการเข้าถึงประสบการณ์ทางสัจจะ หรือ ประสบการณ์ทางความงามในศิลปะเป็นสภาวะหนึ่งเดียวกับประสบการณ์ทางความจริงในพุทธศาสนาแบบเซน นั่นคือสภาวะที่เข้าถึงความเป็นเช่นนั้นเอง “ตถตา” ของธรรมชาติ

สุนทรียทัศน์แบบเซนจึงเป็นการมองเห็นโลก สรรพสิ่ง ชีวิต จิตใจ ในสภาวะที่เป็นหนึ่ง
เดียวกันแบบองค์รวม ของความเป็น “ธรรมชาติ” ซึ่งปราศจากความเป็นตัวตนที่ถูกสร้างขึ้นจาก
ความคิดปรุงแต่งภายในจิตของมนุษย์นั่นเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Aesthetical Concept in Zen Painting	
Author	Mr. Isara Treepanya	
Degree	Master of Arts (Philosophy)	
Thesis Advisory Committee	Lecturer Dr. Phisit Kotsupho	Chairperson
	Lecturer Dr. Viroj Inthanon	Member
	Lecturer Dr. Somwang Kaewsufong	Member

ABSTRACT

The Objective of the thesis is to study aesthetics in Zen painting. The scope of study covers & topics, i.e., aesthetic value, aesthetic attitude and aesthetics experience. Methodology is documentary research by which Zen texts and pictures are be analyzed.

The study's result is found as following. Attitude on Zen aesthetics in aimed at destroying the idea of dualism by discomposing the subject and order to reach emptiness which is free from imagination simplicity and selflessness will arise automatically.

Aesthetic value in Zen painting is characterized as subjective one, arisen from intuition based on simplicity without compounding in the artist's mind and in apparent art object. It's from uniting truth and beauty exterior and interior together.

Experience in Zen Aesthetics arises from feeling that goes beyond the imagination which causes the self-perception to the artist/audience and created/seem art materials. Zen uses the aesthetic experience as a means to the truth experience. In other words, to make aesthetic experience as the same and one with the truth experience in Zen Buddhism. This state is called *Tathatā* or suchness.

Summarily, Zen aesthetics is to behold the world and all things life and mind as one in holistic way, without imagination of self which is just a creation of human's mind.